

MAGYARORSZÁG BARLANGJAI

BARADLA-CSEPPKŐBARLANG

AGGTELEK-JÓSVAFŐ

© MAGYAR
DIAFILMGYÁRTÓ
VÁLLALAT

Budapest, 1988

Az Aggtelek környékén található cseppkőbarlangok közül a Baradla Magyarország legnagyobb, világszerte is ismert barlangja. Cseppköveinek mérete és különféle ősmaradványok alapján a kutatók úgy vélik, hogy 1—2 millió évvel ezelőtt, a pleisztocén jégkorszak vége felé több szakaszban oldotta ki járatait a mészkőbe beszivárgó csapadék- és olvadékvíz. Az óriásbarlang tehát — geológiai értelemben — fiatal. (A barlangot magába foglaló ún. steinalmi és guttensteini mészkő pl. több mint 200 millió évvel ezelőtt, a triász időszakban ülepedett le a tengerből.)

A barlang feltérképezett hossza 1987 végén meghaladta a 18 800 métert. (A csehszlovák területre eső, Domic néven ismert szakasz még további 5,1 km.) Belső méretei is impozánsak: helyenként 10 méternél is szélesebb és 10—20 méter magas a főág, s 50—100 métereseek a termek.

A Baradla Aggtelekhez közeli, rövid szakaszát (Csontház, Fekete terem) már az őskori ember is használta, mint azt a régészeti ásatások igazolták. A középkorban szekerekkel is behajtottak a barlangba. A XVIII. században már több mint 2 km-es járatrendszert ismertek. 1825-ben Vass Imre (az első tudományos, tervszerű barlangfeltáró) fedezte fel a barlang Vaskapu mögötti szakaszát. (1831-ben meg is jelent a barlang általa készített térképe.) Felfedezését azután közel 100 évig nem követte újabb.

Az írásbeli emlékek szerint a barlanghoz messze földről zarándokoltak az érdeklődők. Csokonai és Petőfi is felkereste a Baradlát.

Már a múlt században megkezdődött a barlang kiépítése (hidak, utak). 1928-ban — Kaffka Péter áldozatos munkája árán — megnyitották a jósvafői bejáratot. 1932-ben Kessler Hubert és Sandrik József felfedezte az összeköttetést a Domicával. Az 1950-es években Jakucs László vezette a kutatásokat; jelenleg a Baradla-csoport végez kutatómunkát a barlangban.

A Baradla nemcsak a legnagyobb, hanem egyik legszebb barlangunk is, melyet ma már évente közel negyedmillió látogató keres fel. Nemcsak a hihetetlen gazdagságú, változatos cseppkőképződmények, hanem az oldásos, „csupasz” sziklák is különleges látványosságot jelentenek.

II/1. Az „Alabástrom oszlop” és a „Polip”

A Baradla egyik legismertebb cseppkőképződménye, az „Alabástrom oszlop” az aggteleki bejáratól 4980 m-re található. A „Polip” hajdan cseppkőoszlop volt, de az idők folyamán az agyagréteget, amelyen nőtt, valószínűleg egy árvíz elsodor-ta, így az oszlop most alátámasztás nélkül, bizarr módon függ a mennyezeten.

II/2. Részlet az „Óriások terméből”

A jósvafői rövidtúra végpontját jelentő, gigantikus méretű terem belső magassága a 30 métert is meghaladja. A magasból lecsöpögő víz állandó, sajátos hangja a sötétben félelmetesen hangzik. A kép a terem oldalának egy részletét mutatja: a kép jobb szélén kifordított subájában áll a „Búsuló juhász”, mögötte a 8 m magas „Korinthoszi oszlop” nevű cseppkőképződmény található. A terem a mennyezetről lelógó számtalan színpompás sztalaktit teszi rendkívül széppé.

II/3. Az Acheron-patak részlete

Az aggteleki bejárat közelében a patak vize körülöleli a „Teknősbéka” fejét és nyakát. Fölötte a szárnyait kiterjesztő „Sas”, és a falra „felakasz-tott” „Fácánok”, a kép jobb szélén a „Szószék” látható. Színpompás látvány!

II/4. A „Világítótorony” és a „Halszárító”

A barlang jósvafői szakaszának arculata jelentősen különbözik az aggtelekitől. A föld alatti patak, a Styx vize több helyen a jórészt még fel-táratlan alsóbarlangba jut, így a jósvafői szakaszon a folyosó mérete kisebb, de a cseppkövek sokkal tisztábbak és érintetlenebbek, mint az aggteleki szakaszon (4880 m-re járunk az aggteleki bejáratától).

II/5. A „Sárkányfej”

A „Sárkányfej” nevű, vöröses cseppkőszörny nem sokkal a „Csillagvizsgáló” után következik. A színpompás képződmény nagyvíz idején mutatja teljes szépségét, amikor jobban csillogva valóság-gal „él” a kőzet.

II/6. Mésztofagátak a jósvafői szakaszban

Káprázatos látvány a parányi mésztufa-gátak lépcsőin lecsorgó, kristálytisztá víz, mely mind-egyik gátacsckán leheletvékony mészbevonatot hagy maga után, így építve tovább a képződményt.

The Baradla cave Aggtelek—Jósvafő

The Baradla is the largest cave in Hungary. There are several dripstone caves in the environs of Aggtelek. One of them, the world-famous Baradla dripstone cave is difficult to date precisely. The size of dripstones and the fossils recovered from fills suggest a Late Pleistocene age (1—2 million years) for researchers. However, it seems certain that the rain and meltwater infiltrated into the limestone dissolved its passages in several stages. Thus, in a geological sense, the giant cave is young. The Limestones, incorporating the cave, deposited from the sea more than 200 million years ago, in the Triassic period.

Its mapped length exceeded 18,800 m by the end of 1987. (The section on Czechoslovakian territory, known as Domica cave, has further 5,1 km length.) The inner dimensions of the cave are also impressive. (Locally, the main branch is wider than 10 m and 10—20 m high, halls of 50—100 m long.)

The entrance section (Csontház — Bone-house and Fekete terem — Black Hall) to the Baradla cave at Aggtelek was used, as attested by archaeological excavations, by prehistoric men. In medieval times, people drove in the cave in carts. By the 18th century more than 2 km of passages had been known.

In 1825 Imre Vass (the first systematic, scientific explorer) discovered the section beyond the Iron Gate and published his map of the cave in 1831. For 100 years after Imre Vass no exploration was made.

Written documents tell about pilgrimages to the cave from far-away countries. The poets Csokonai and Petőfi also visited the Baradla cave.

The equipment of the cave with bridges and paths already began in the last century. Due to the efforts of Péter Kaffka, in 1928 the Jósvafő entrance was opened. In 1932 Hubert Kessler and József Sandrik discovered the connection with the Domica cave. In the 1950s László Jakucs carried on research there. At present, the exploration of the cave is the task of the Baradla Group.

The Baradla is not only the largest, but one of the most beautiful caves in Hungary. Its attractions do not only include the wide choice and unbelievable richness of dripstone ornamentation, but the 'bare' solution cliffs are also very interesting.

Today a quarter of a million visitors come to see the cave every year.

II/1. *Alabaster Column and the Octopus*

One of the best-known formations in the Baradla is the Alabaster Column with the Octopus behind it (at 4980 m distance from the Aggtelek entrance). The Octopus was once a column, but the clay bed on which it accumulated was probably removed by a flood and the remaining column now hangs from the ceiling without support from below.

II/2. *Detail from the Giants' Hall*

The height of the really gigantic hall at the end-point of the Jósvalfő short tour exceeds 30 m. The sound of dripping water is rather fearful in the dark. The picture shows a side detail from the cave. In the fore stands the Sorrowful Shepherd in his sheepskin coat turned out and behind him the 8-m high Corinthian column is seen. The Hall is decorated by the innumerable colourful stalactites hanging from the ceiling.

II/3. *Detail of the Acheron stream*

We are close to the Aggtelek entrance now. In the picture the stream water embraces the head and neck of the Tortoise. Above the Eagle stretches out its wings, Pheasants are suspended on the wall beside the Pulpit. A very colourful detail!

II/4. *Lighthouse and fishes drying room*

The face of the Jósvalfő section is considerably different from the Aggtelek one. The water of the subterranean stream, the Styx, sinks, in several places, to the yet unexplored lower cave and, thus, the size of the corridor is smaller along the Jósvalfő section, but the dripstones are cleaner and more intact than along the Aggtelek branch. (We are at 4880 m distance from the Aggtelek entrance.)

II/5. *Dragon's Head*

The reddish dripstone monster, called Dragon's Head, follows just after the Observatory. The colourful formation shows its full beauty during high water stage, when the rock is glittering, almost coming to life.

II/6. *Travertine in the Jósvalfő section*

A very impressive sight is observed when crystal-clear water (excellent for drinking) is flowing

down over the minor steps of tatarata barriers. A subtle veneer of calcareous material is left behind on each of the barriers as the water flows over and the formation accumulates in this way.

BARADLA—HÖHLE

Aggtelek — Jósvalő

Zwischen der in der Umgebung von Aggtelek befindlichen Tropfsteinhöhlen ist die Baradla gleich die grösste Höhle des Landes, die auch weltweit bekannt ist. Auf Grund der Grösse ihrer Sintergebilden und der verschiedenen Fossilien sind die Forscher an der Meinung, dass die Höhlengänge vor 1—2 Millionen Jahren, am Ende des Eiszeites in mehreren Phasen entstanden sind, durch die Lösung des in den Kalkstein einsickernden Niederschlags- und Schmelzwassers. Die Riesenhöhle ist daher — im geologischen Sinne — jung. (Der die Höhle umfassende Kalkstein wurde z. B. vor mehr als 200 Millionen Jahren in dem Triasmeer abgelagert.)

Die vermessene Länge der Höhle übertrifft (Ende 1987) die 18 800 Meter. (Der unter tschechoslowakischem Gebiet ziehende Teil, die sog. Domicahöhle beträgt weitere 5,1 km.) Imposant sind auch die Innengrössen: der Hauptgang ist teils mehr als 10 m breit und 10—20 m hoch, die Hallen sind 50—100 m lang.

Ein kurzer Teil der aggteleker Höhlenstrecke (Csontház = Knochenhaus, Fekete terem = Schwarzer Saal) wurde schon von dem Urzeitmensch besucht, wie es die Grabungen beweisen. In dem Mittelalter sind sogar mit Kutschen in die Höhle eingefahren. In dem 18. Jahrhundert war die Höhle schon in eine 2 km Länge bekannt.

1825 entdeckte Imre Vass (der erste wissenschaftliche Höhlenforscher) die Höhlenteile hinter dem Eisernen Tor (Vaskapu). 1831 ist auch der durch Vass vermessene Höhlenplan erschienen. Auf die nächsten Entdeckungen musste man fast 100 Jahre warten.

Laut der schriftlichen Dokumente hat der Ruhm der Höhle die Besucher auch von fernen Ländern angezogen. Auch Csokonai und Petöfi (berühmte ungarische Dichter des vorigen Jahrhunderts) haben die Höhle besucht.

wurde — durch die opfervollen Arbeit von Peter Kaffka — der Eingang in Jósvalő eröffnet. 1932 haben Hubert

Kessler und József Sandrik die Zusammenhang mit der Domica-Höhle befahren. In den 50-er Jahren wurden die Forschungen durch László Jakucs geführt, derzeit forscht in der Höhle die Forschergruppe Baradla. Die Baradla-Höhle ist nicht nur die grösste, sondern auch eine der schönsten Höhlen in Cngarn, die jährlich von fast Viertelmillionen Besucher besichtigt wird. Nicht nur die unglaubliche Reiche der mannigfaltigen Sintergebilde, sondern auch die Lösungsformen der "kahlen" Felsen bieten besonderen Sehenswürdigkeiten.

II/1. *Die "Alabastersäule" und der "Polyp"*

Eine der berühmtesten Gebilde der Höhle befindet sich 4980 m weit von der aggteleker Eingang. Der Polyp ist ehemals als Tropfsteinsäule entstanden, später aber wurde das Lehmboden vom Wasser weggeschwemmt und blieb das Gebilde ohne Unterstützung frei hängend.

II/2. *Detail des "Saals der Riesen"*

Am Ende der sog. kurzen Tour von Jósvalfő befindet sich die gigantische Halle, derer Höhe beträgt 30 m. Der ständige Klang des von der Höhe abtröpfelnden Wassers bietet eine besondere, fast fürchterliche Stimmung. Das Bild zeigt ein Detail des Saales: rechts steht "Der traurige Schäfer" im Schafpelz, hinten sieht man die 8 m hohe "Korinthische Säule". Die Höhlendecke ist mit zahlreichen farbenreichen Stalaktiten verziert.

II/3. *Detail des Acheron-Baches*

In der Nähe der aggteleker Eingang umarmt das Wasser den Kopf und Hals der „Schildkröte“. Über ihr sieht man den "Adler" mit ausgebreiteten Flügel, die aufgehängten "Fasanen", rechts.

II/4. *Der "Leuchtturm" und "Fische im Trockenraum"*

Das Antlitz der jósvalfőer Teil der Höhle unterscheidet sich bedeutend von dem aggteleker Teil. Das Wasser des unterirdischen Styx-Baches gelangt durch mehreren Höhlenponoren in die grösstenteils noch unentdeckten sog. Unteren Höhle. So ist die Grösse der Höhlengänge dieser Strecke kleiner, die Sintergebilden sind doch vielmehr reiner und unberührter (4880 m von aggteleker Eingang).

II/5. *Der "Drachenkopf"*

Nicht weit von dem Astronomischen Turm steht dieses rötliche Tropfsteinungeheuer. Die ganze Schönheit des farbenvollen Gebildes kommt bei nassen Verhältnissen zur Geltung, als der glänzende Sinter sozusagen "lebt".

II/6. *Sinterschalen in der jósvaföer Strecke*

Ein prächtiger Anblick bietet das durch die winzigen Stufen der Sinter-Dämmen fließende, kristallklare Wasser, das auf jedem Dämmchen lässt eine hauchdünne Kalküberzug zurück und so baut das Gebilde weiter.

Fényképezte és szerkesztette: Horling Róbert (MTI)

Írták:

Adamkó Péter és Leél-Össy Szabolcs

Lektorálták:

Hazslinszky Tamás és Lóczy Dénes

Magyar Dialektgyártó Vállalat

Budapest, 1988